

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 30.3.2012 r.
COM(2012) 156 final

2012/0078 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie stanowiska w odniesieniu do postanowień dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, jakie ma zostać zajęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia utworzonej Układem o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Podstawa i cele wniosku

Artykuł 51 układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Czarnogórą, z drugiej strony¹ („układ”) stanowi, że Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia przyjmuje w drodze decyzji przepisy celem wdrożenia zawartych w tym artykule zasad koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Kontekst ogólny

Artykuł 51 układu z Czarnogórą zawiera postanowienia dotyczące ograniczonej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich z systemem zabezpieczenia społecznego Czarnogóry. Aby zasady określone w art. 51 stały się skuteczne, wymagana jest decyzja Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia ustanowionej układem.

Szereg innych układów z państwami trzecimi zawiera podobne postanowienia w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Niniejszy wniosek jest częścią pakietu wniosków obejmującego podobne wnioski odnośnie do układów z Albanią, San Marino i Turcją. Pierwszy pakiet z podobnymi wnioskami w odniesieniu do Algierii, Maroka, Tunezji, Chorwacji, byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii i Izraela Rada przyjęła w październiku 2010 r.²

Decyzja Rady jest niezbędna w celu ustalenia stanowiska, które ma zostać zajęte w imieniu Unii w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia.

Obowiązujące przepisy w dziedzinie, której dotyczy wniosek

Na poziomie Unii Europejskiej systemy zabezpieczenia społecznego państw członkowskich są koordynowane rozporządzeniem (WE) nr 883/2004³ i rozporządzeniem wykonawczym (WE) nr 987/2009⁴.

Rozporządzeniem Rady (UE) nr 1231/2010⁵ rozszerzono przepisy rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi przepisami wyłącznie ze względu na swe obywatelstwo. Rozporządzenie to obejmuje już zasadę sumowania okresów ubezpieczenia, które zostały nabyte przez pracowników czarnogórskich w różnych państwach członkowskich, w odniesieniu do prawa do niektórych świadczeń, jak określono w art. 51 ust. 1 lit. a) układu z Czarnogórą.

¹ Dz.U. L 108 z 29.4.2010, s. 1.

² Dz.U. L 306 z 23.11.2010.

³ Dz.U. L 166 z 30.4.2004, s. 1.

⁴ Dz.U. L 284 z 30.10.2009, s. 1.

⁵ Dz.U. L 344 z 29.12.2010, s. 1. Zgodnie z protokołami nr 21 i 22 Dania i Zjednoczone Królestwo nie są związane rozporządzeniem (UE) nr 1231/2010 ani go nie stosują. Zjednoczone Królestwo jest jednak nadal związane poprzednim rozporządzeniem (WE) nr 859/2003 (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 1) i je stosuje.

Spójność z polityką i celami Unii w innych dziedzinach

Jednym z celów układu o stabilizacji i stowarzyszeniu z Czarnogórą jest wspieranie czynionych przez Czarnogórę wysiłków w celu rozwoju współpracy gospodarczej i międzynarodowej. Porozumienie stanowi krok w kierunku przygotowania Czarnogóry do przystąpienia do UE. Wdrożenie postanowień dotyczących koordynacji zabezpieczenia społecznego zawartych w art. 51 układu między UE a Czarnogórą pogłębi szczególnie stosunki z Czarnogórą, jak przewidziano w art. 8 TUE.

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENY SKUTKÓW

Konsultacje z zainteresowanymi stronami

Wniosek dotyczący ograniczonej koordynacji między systemami zabezpieczenia społecznego państw członkowskich i Czarnogóry wzorowany jest prawie w całości na pakiecie sześciu projektów decyzji Rady Stowarzyszenia, lub odpowiednio Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia, w odniesieniu do Algierii, Maroka, Tunezji, Chorwacji, byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii i Izraela; stanowisko Unii Europejskiej w odniesieniu do powyższych projektów decyzji zostało ustalone przez Radę w październiku 2010 r. Treść tych decyzji stanowiła przedmiot szczegółowych negocjacji w Radzie w 2010 r. Negocjacje te były poprzedzone intensywną dyskusją z udziałem wszystkich państw członkowskich w ramach Komisji Administracyjnej ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego.

Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy specjalistycznej

Nie zaistniała potrzeba skorzystania z pomocy ekspertów zewnętrznych.

Ocena skutków

Artykuł 51 układu z Czarnogórą zawiera zasady dotyczące ograniczonej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich z systemem zabezpieczenia społecznego Czarnogóry. Szereg innych układów z państwami trzecimi zawiera ponadto podobne postanowienia w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Aby zasady koordynacji stały się skuteczne, we wszystkich układach zawarty jest wymóg przyjęcia decyzji przez właściwy organ ustanowiony tymi układami.

Celem zawartych w tych układach artykułów dotyczących zabezpieczenia społecznego jest zapewnienie pracownikom z państwa stowarzyszonego niektórych świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego udzielanych na mocy ustawodawstwa państwa członkowskiego (państw członkowskich), któremu pracownicy ci podlegają lub podlegali. Te same reguły, na zasadzie wzajemności, stosuje się wobec obywateli UE pracujących w państwie stowarzyszonym.

Fakt, że przepisy zawarte we wnioskach będących częścią obecnego pakietu wniosków odnoszących się do czterech państw (Albanii, Czarnogóry, San Marino i Turcji) są prawie identyczne, oraz że są one prawie identyczne w stosunku do pierwszego pakietu sześciu decyzji odnoszących się do Algierii, Maroka, Tunezji, Chorwacji, byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii i Izraela przyjętych przez Radę w październiku 2010 r., ułatwi stosowanie tych przepisów przez instytucje zabezpieczenia społecznego państw członkowskich. Stosowanie tych wniosków może mieć pewne konsekwencje finansowe dla

krajowych instytucji zabezpieczenia społecznego, ponieważ są one na przykład zobowiązane do zapewniania świadczeń, o których mowa w art. 51 układu z Czarnogórą. Artykuł ten dotyczy jednak wyłącznie osób, które, zgodnie z przepisami krajowymi, płaciły lub nadal płacą składki w ramach krajowego systemu zabezpieczenia społecznego danego państwa. Na obecnym etapie trudno jest w każdym razie dokładnie ocenić wpływ tych wniosków na krajowe systemy zabezpieczenia społecznego.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

Krótki opis proponowanych działań

Niniejszy wniosek składa się z decyzji Rady w sprawie stanowiska, jakie ma być zajęte w imieniu Unii w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia utworzonej układem z Czarnogórą oraz projektu decyzji Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia odnośnie do zabezpieczenia społecznego, który znajduje się w załączniku.

Proponowana decyzja Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia spełnia wymóg zawarty w art. 51 układu z Czarnogórą dotyczący przyjęcia tego typu decyzji w celu wdrożenia zasad dotyczących zabezpieczenia społecznego określonych we wspomnianym artykule. W związku z powyższym decyzja zawiera przepisy wykonawcze dotyczące tych postanowień art. 51 układu z Czarnogórą, które nie są jeszcze objęte rozporządzeniem (UE) nr 1231/2010.

Wniosek dotyczący decyzji Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia gwarantuje ponadto, że przepisy dotyczące przenoszenia świadczeń oraz przyznawania świadczeń rodzinnych mają również zastosowanie, na zasadzie wzajemności, do pracowników UE zatrudnionych legalnie w Czarnogórze oraz do członków ich rodzin zamieszkałych legalnie w Czarnogórze.

Podstawa prawna

Artykuł 218 ust. 9 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w związku z jego art. 79 ust. 2 lit. b). W konsekwencji Dania nie będzie uczestniczyła w przyjęciu niniejszej decyzji. Irlandia i Zjednoczone Królestwo nie będą również uczestniczyły w przyjęciu niniejszej decyzji, chyba że prześlą one powiadomienie o zamiarze uczestniczenia w jej przyjęciu i stosowaniu. Brak udziału tych państw w przyjęciu decyzji Rady pozostaje bez uszczerbku dla możliwości ich udziału w przyjęciu decyzji Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia.

Zasada pomocniczości

Układ z Czarnogórą przewiduje zasady koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, które muszą być jednakowo stosowane przez wszystkie państwa członkowskie. Wdrażanie tych zasad powinno zatem być objęte jednolitymi warunkami, co można lepiej osiągnąć na poziomie Unii.

Zasada proporcjonalności

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności z następujących względów.

Państwa członkowskie posiadają wyłączną kompetencję w zakresie określania, organizowania i finansowania swoich krajowych systemów zabezpieczenia społecznego.

Celem proponowanego wniosku jest jedynie organizacja – do pewnego stopnia – koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich i Czarnogóry, z korzyścią dla obywateli tych państw. Wniosek nie narusza ponadto żadnych praw i zobowiązań wynikających z dwustronnych umów o zabezpieczeniu społecznym zawartych między państwami członkowskimi a Czarnogórą i zapewniających bardziej korzystne traktowanie objętych nimi osób.

Wniosek minimalizuje obciążenia finansowe i administracyjne władz krajowych, ponieważ stanowi część pakietu podobnych wniosków gwarantujących jednolite stosowanie postanowień dotyczących zabezpieczenia społecznego zawartych w układach o stowarzyszeniu z państwami trzecimi.

Wybór instrumentów

Proponowane instrumenty: decyzja Rady (zawierająca w załączniku projekt decyzji Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia).

Inne instrumenty byłyby niewłaściwe z następującego względu.

Nie ma alternatywnych rozwiązań dla proponowanych działań. Artykuł 51 układu wymaga decyzji Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia. Artykuł 218 ust. 9 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przewiduje decyzję Rady w celu ustalenia stanowisk, które mają być zajęte w imieniu Unii w ramach organu utworzonego przez umowę, gdy organ ten ma przyjąć decyzje mające skutki prawne.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek nie ma wpływu finansowego na budżet Unii Europejskiej.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

Uproszczenie

Wniosek doprowadzi do uproszczenia procedur administracyjnych dla krajowych organów publicznych oraz podmiotów prywatnych.

Przepisy wniosku odnośnie do koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego dotyczące obywateli Czarnogóry są prawie identyczne w stosunku do przepisów stosowanych wobec obywateli innych państw stowarzyszonych. Doprowadzi to do uproszczenia procedur i zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla krajowych instytucji zabezpieczenia społecznego.

Osoby, których dotyczy wniosek, nie podlegają różnicowanym przepisom krajowym dotyczącym zasad zabezpieczenia społecznego zawartych w art. 51 układu z Czarnogórą i w związku z tym mogą opierać się na jednolitych przepisach w ramach Wspólnoty.

Szczegółowe wyjaśnienie wniosku

A. Decyzja Rady w sprawie stanowiska w odniesieniu do postanowień dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, jakie ma zostać zajęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia utworzonej układem o stabilizacji i stowarzyszeniu z Czarnogórą.

Artykuł 1

Artykuł ten przewiduje zajęcie przez UE stanowiska w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia UE – Czarnogóra.

B. Załączony projekt decyzji Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia odnośnie do postanowień dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego zawartych w układzie.

Część I: Przepisy ogólne

Artykuł 1

W artykule tym definiuje się, dla celów ustawodawstwa państwa członkowskiego oraz Czarnogóry, pojęcia „układ”, „rozporządzenie”, „rozporządzenie wykonawcze”, „państwo członkowskie”, „pracownik”, „członek rodziny”, „ustawodawstwo”, „świadczenia” oraz „świadczenia podlegające przeniesieniu” i odsyła się do rozporządzenia i rozporządzenia wykonawczego odnośnie do innych pojęć używanych w załączonej decyzji.

Artykuł 2

Zgodnie z treścią art. 51 układu z Czarnogórą artykuł ten określa osoby objęte załączoną decyzją.

Artykuł 3

W artykule tym przewidziane jest niedyskryminacyjne traktowanie wszystkich osób, których dotyczy układ, w odniesieniu do wszystkich świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego objętych układem.

Część II

Stosunki między państwami członkowskimi a Czarnogórą

Ta część załączonego projektu decyzji obejmuje zasady zawarte w art. 51 ust. 1 lit. b) układu z Czarnogórą oraz klauzulę wzajemności dotyczącą obywateli UE i członków ich rodzin, zgodnie z art. 51 ust. 2.

Artykuł 4

W artykule tym zawarta jest zasada przenoszenia świadczeń pieniężnych, zgodnie z art. 51 ust. 1 lit. b) układu z Czarnogórą; precyzuje się w nim też, że zasada ta ograniczona jest do świadczeń objętych art. 1 ust 1 lit. i) załączonej decyzji, który zawiera wykaz świadczeń, o których mowa w niniejszym ustępie.

Część III

Przepisy różne

Artykuł 5

W artykule tym zawarte są przepisy ogólne dotyczące współpracy między państwami członkowskimi i ich instytucjami z jednej strony, a Czarnogórą i jej instytucjami z drugiej strony, oraz między beneficjentami a odpowiednimi instytucjami. Przepisy te są podobne do przepisów art. 76 ust. 3, art. 76 ust. 4 akapit pierwszy i trzeci oraz art. 76 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 883/2004.

Artykuł 6

W artykule tym ustanawia się procedury kontroli administracyjnych i badań lekarskich podobne do procedur zawartych w art. 87 rozporządzenia (WE) nr 987/2009. Ponadto zapewnia on możliwość przyjęcia innych przepisów wykonawczych w tej dziedzinie.

Artykuł 7

Artykuł ten odnosi się do możliwości stosowania procedury rozwiązywania sporów określonej w układzie.

Artykuł 8

Artykuł ten odnosi się do załącznika II do załączonej decyzji, który jest podobny do załącznika XI do rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i który jest konieczny do ustanowienia niezbędnych przepisów szczególnych dotyczących stosowania ustawodawstwa Czarnogóry w odniesieniu do załączonej decyzji.

Artykuł 9

W artykule tym zezwala się pod pewnymi warunkami na dalsze obowiązywanie procedur administracyjnych wynikających z istniejących umów między danym państwem członkowskim a Czarnogórą.

Artykuł 10

W artykule tym określa się możliwość zawarcia dodatkowych umów administracyjnych.

Artykuł 11

Przepisy przejściowe zawarte w tym artykule są podobne do przepisów przejściowych zawartych w art. 87 ust. 1, 3, 4, 6 i 7 rozporządzenia (WE) nr 883/2004.

Artykuł 12

W artykule tym precyzuje się status prawny załączników do załączonej decyzji oraz procedurę ich zmiany.

Artykuł 13

W artykule tym precyzuje się datę wejścia w życie załączonej decyzji.

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie stanowiska w odniesieniu do postanowień dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, jakie ma zostać zajęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia utworzonej Układem o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 79 ust. 2 lit. b) w związku z art. 218 ust. 9,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Artykuł 51 Układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony⁶, („układ”) stanowi, że Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia przyjmuje w drodze decyzji przepisy celem wdrożenia zasad zawartych w tym artykule.
- (2) Zgodnie z art. 3 Protokołu (nr 21) w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, [Irlandia] [i] [Zjednoczone Królestwo] [powiadomiła][powiadomiło] [powiadomiły] pismem [pismami] z dnia [...] r. o swojej chęci uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszej decyzji.
- (3) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu (nr 21) w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, i bez uszczerbku dla art. 4 tego Protokołu, [Irlandia][Zjednoczone Królestwo] nie [uczestniczy][uczestniczą] w przyjęciu niniejszej decyzji, nie [jest][są] nią [związana][związane] ani jej nie [stosuje][stosują].
- (4) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu (nr 22) w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej decyzji, nie jest nią związana ani jej nie stosuje,

⁶ Dz.U. L 108 z 29.4.2010, s. 1.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Stanowisko, jakie ma zostać zajęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia ustanowionej Układem o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony („układ”), i które dotyczy wdrażania art. 51 układu, jest oparte na projekcie decyzji Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia załączonym do niniejszej decyzji.

Przedstawiciele Unii w Radzie Stabilizacji i Stowarzyszenia mogą bez kolejnej decyzji Rady uzgodnić niewielkie zmiany w projekcie decyzji.

Artykuł 2

Decyzja Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia jest publikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia.

Sporządzono w Brukseli, dnia r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

ZAŁĄCZNIK

Projekt

DECYZJA NR .../... RADY STABILIZACJI I STOWARZYSZENIA UE – CZARNOGÓRA

z dnia [...] r.

w sprawie postanowień dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego zawartych w układzie o stabilizacji i stowarzyszeniu

RADA STABILIZACJI I STOWARZYSZENIA,

uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony⁷, w szczególności jego art. 51,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W art. 51 Układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony („układ”) przewiduje się koordynację systemu zabezpieczenia społecznego Czarnogóry z systemami państw członkowskich i ustanawia zasady takiej koordynacji.
- (2) W art. 51 układu przewiduje się, że Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia przyjmuje decyzję w celu wdrożenia zasad zawartych w tym artykule.
- (3) Odnośnie do stosowania zasady niedyskryminacji w decyzji tej nie powinno ustanawiać się jakichkolwiek dodatkowych praw wynikających z pewnych faktów bądź zdarzeń mających miejsce na terytorium drugiej umawiającej się strony, innych niż prawo do przenoszenia niektórych świadczeń, o ile takie fakty bądź zdarzenia nie są uwzględniane zgodnie z ustawodawstwem pierwszej umawiającej się strony.
- (4) Przy stosowaniu niniejszej decyzji prawo pracowników czarnogórskich do świadczeń rodzinnych powinno być uzależnione od legalnego wspólnego zamieszkiwania członków rodziny z danym pracownikiem w państwie członkowskim, w którym jest on zatrudniony. Niniejsza decyzja nie powinna uprawniać do jakichkolwiek świadczeń rodzinnych na rzecz członków rodziny zamieszkujących w innym państwie, np. w Czarnogórze.
- (5) Już rozporządzeniem Rady (UE) nr 1231/2010⁸ zasięg obowiązywania przepisów rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009 rozszerzono na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi przepisami wyłącznie ze względu na swe obywatelstwo. Rozporządzenie Rady (UE) nr 1231/2010 obejmuje już zasadę sumowania okresów ubezpieczenia nabytych przez pracowników czarnogórskich w różnych państwach członkowskich, w odniesieniu do prawa do niektórych świadczeń, zgodnie z art. 51 ust. 1 lit. a) układu.

⁷ Dz.U. L 108 z 29.4.2010, s.1.

⁸ Dz.U. L 344 z 29.12.2010, s. 1.

- (6) W celu ułatwienia stosowania zasad koordynacji konieczne może się okazać wprowadzenie przepisów szczególnych, które odpowiadają szczególnym cechom ustawodawstwa Czarnogóry.
- (7) Aby zagwarantować płynne funkcjonowanie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich i Czarnogóry, należy ustanowić szczególne przepisy dotyczące współpracy między państwami członkowskimi a Czarnogórą oraz między zainteresowaną osobą a instytucją właściwego państwa.
- (8) Należy przyjąć przepisy przejściowe w celu ochrony osób objętych niniejszą decyzją oraz w celu zagwarantowania, że nie utracą one swoich praw w wyniku jej wejścia w życie,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

CZĘŚĆ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Definicje

1. Do celów niniejszej decyzji:
- a) „układ” oznacza Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony;
- b) „rozporządzenie” oznacza rozporządzenie (WE) nr 883/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego⁹ mające zastosowanie w państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- c) „rozporządzenie wykonawcze” oznacza rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego¹⁰;
- d) „państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie Unii Europejskiej;
- e) „pracownik” oznacza:
- (i) dla celów ustawodawstwa państwa członkowskiego, pracownika najemnego w rozumieniu art. 1 lit. a) rozporządzenia;

⁹ Dz.U. L 166 z 30.4.2004, s. 1.

¹⁰ Dz.U. L 284 z 30.10.2009, s. 1.

- (ii) dla celów ustawodawstwa Czarnogóry, pracownika najemnego w rozumieniu tego ustawodawstwa;
 - f) „członek rodziny” oznacza:
 - (i) dla celów ustawodawstwa państwa członkowskiego, członka rodziny w rozumieniu art. 1 lit. i) rozporządzenia;
 - (ii) dla celów ustawodawstwa Czarnogóry, członka rodziny w rozumieniu tego ustawodawstwa;
 - g) „ustawodawstwo” oznacza:
 - (i) w odniesieniu do państwa członkowskiego, ustawodawstwo w rozumieniu art. 1 ust. 1 rozporządzenia, obowiązujące odnośnie do świadczeń objętych niniejszą decyzją;
 - (ii) w odniesieniu do Czarnogóry, odpowiednie ustawodawstwo, obowiązujące w Czarnogórze odnośnie do świadczeń objętych niniejszą decyzją;
 - h) „świadczenia” oznaczają:
 - emerytury,
 - renty rodzinne,
 - renty z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
 - renty inwalidzkie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
 - zasiłki rodzinne;
 - (i) „świadczenia podlegające przeniesieniu” oznaczają,
 - (i) w odniesieniu do państw członkowskich:
 - emerytury,
 - renty rodzinne,
 - renty z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
 - renty inwalidzkie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,w rozumieniu rozporządzenia, z wyjątkiem specjalnych nieskładkowych świadczeń pieniężnych określonych w załączniku X do rozporządzenia;
 - (ii) w odniesieniu do Czarnogóry, odpowiednie świadczenia przewidziane w ustawodawstwie czarnogórskim, z wyjątkiem specjalnych nieskładkowych świadczeń pieniężnych określonych w załączniku I do niniejszej decyzji.
2. Pozostałe terminy stosowane w niniejszej decyzji mają znaczenie im przypisane:
- a) w odniesieniu do państw członkowskich, w rozporządzeniu oraz rozporządzeniu wykonawczym;
 - b) w odniesieniu do Czarnogóry, w odpowiednim ustawodawstwie obowiązującym w Czarnogórze.

Artykuł 2

Zakres podmiotowy

Niniejsza decyzja ma zastosowanie:

- a) do pracowników, którzy są obywatelami Czarnogóry i którzy są lub byli legalnie zatrudnieni na terytorium państwa członkowskiego i podlegają lub podlegali ustawodawstwu co najmniej jednego państwa członkowskiego, oraz do osób pozostałych przy życiu;
- b) do członków rodziny pracowników, o których mowa w lit. a), pod warunkiem że zamieszkują lub zamieszkiwali oni legalnie razem z danym pracownikiem podczas jego zatrudnienia w państwie członkowskim;
- c) do pracowników, którzy są obywatelami państwa członkowskiego, są lub byli legalnie zatrudnieni na terytorium Czarnogóry i podlegają lub podlegali ustawodawstwu Czarnogóry oraz osób pozostałych przy życiu oraz
- d) do członków rodzin pracowników, o których mowa w lit. c), pod warunkiem że zamieszkują lub zamieszkiwali oni legalnie razem z danym pracownikiem podczas jego zatrudnienia w Czarnogórze.

Artykuł 3

Równe traktowanie

1. Pracownikom, którzy są obywatelami Czarnogóry i są legalnie zatrudnieni w jednym z państw członkowskich oraz wszystkim legalnie zamieszkującym z nimi członkom ich rodzin przysługuje, w odniesieniu do świadczeń w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. h), traktowanie wolne od wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową w stosunku do obywateli państw członkowskich, w których pracownicy ci są zatrudnieni.
2. Pracownikom, którzy są obywatelami jednego z państw członkowskich i są legalnie zatrudnieni w Czarnogórze oraz wszystkim legalnie zamieszkującym z nimi członkom ich rodzin przysługuje, w odniesieniu do świadczeń w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. h), traktowanie wolne od wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową w stosunku do obywateli Czarnogóry.

Część II

STOSUNKI MIĘDZY PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI A CZARNOGÓRĄ

Artykuł 4

Uchylenie klauzul zamieszkania

1. Świadczenia podlegające przeniesieniu w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. i), do których uprawnione są osoby, o których mowa w art. 2 lit. a) i c), nie podlegają zmniejszeniu, zmianie, zawieszeniu, zniesieniu ani przypadkowi z racji zamieszkiwania przez beneficjenta:
 - (i) dla celów świadczeń podlegających ustawodawstwu państwa członkowskiego, na terytorium Czarnogóry lub,
 - (ii) dla celów świadczeń podlegających ustawodawstwu Czarnogóry, na terytorium jednego z państw członkowskich.
2. Członkowie rodziny pracownika, o których mowa w art. 2 lit. b), są w okresie, w którym zamieszkują oni na terytorium Czarnogóry, uprawnieni do świadczeń podlegających przeniesieniu w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. i) ppkt (i) na takich samych zasadach, co członkowie rodziny pracownika będącego obywatelem danego państwa członkowskiego.
3. Członkowie rodziny pracownika, o których mowa w art. 2 lit. d), są w okresie, w którym zamieszkują oni na terytorium państwa członkowskiego, uprawnieni do świadczeń podlegających przeniesieniu w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. i) ppkt (ii) na takich samych zasadach, co członkowie rodziny pracownika będącego obywatelem Czarnogóry.

CZĘŚĆ III

PRZEPISY RÓŻNE

Artykuł 5

Współpraca

1. Państwa członkowskie i Czarnogóra przekazują sobie wzajemnie wszelkie informacje dotyczące zmian w swoim ustawodawstwie, które mogą mieć wpływ na wykonywanie niniejszej decyzji.
2. Do celów niniejszej decyzji władze i instytucje państw członkowskich i Czarnogóry świadczą sobie wzajemnie pomoc i działają tak, jak przy wykonywaniu własnego ustawodawstwa. Pomoc administracyjna udzielana przez wspomniane władze i instytucje jest co do zasady wolna od opłat. Właściwe władze państw członkowskich i Czarnogóry mogą jednak uzgodnić, że niektóre koszty podlegają zwrotowi.

3. Do celów niniejszej decyzji władze i instytucje państw członkowskich i Czarnogóry mogą bezpośrednio porozumiewać się między sobą oraz z osobami zainteresowanymi lub z ich przedstawicielami.
4. Instytucje i osoby objęte zakresem niniejszej decyzji mają obowiązek wzajemnego informowania się i współpracy w celu zapewnienia właściwego wykonywania niniejszej decyzji.
5. Zainteresowane osoby muszą jak najszybciej powiadomić instytucje właściwego państwa członkowskiego lub Czarnogóry, w przypadku gdy jest ona państwem właściwym, oraz państwa członkowskiego zamieszkania lub Czarnogóry, w przypadku gdy jest ona państwem zamieszkania, o wszelkich zmianach w ich sytuacji osobistej lub rodzinnej, które mają wpływ na prawo do świadczeń przysługujących im na mocy niniejszej decyzji.
6. Niedopełnienie obowiązku powiadomienia, o którym mowa w ust. 5, może skutkować zastosowaniem proporcjonalnych środków zgodnie z prawem krajowym. Środki te odpowiadają jednak środkom stosowanym w podobnych sytuacjach zgodnie z prawem krajowym oraz nie uniemożliwiają wnioskodawcom korzystania z praw przyznanych im niniejszą decyzją, ani tego korzystania nadmiernie nie utrudniają w praktyce.
7. Państwa członkowskie i Czarnogóra mogą postanowić, że w krajowych przepisach, które ustanawiają warunki weryfikacji uprawnień do świadczeń, bierze się pod uwagę fakt, że beneficjenci mają miejsce pobytu lub zamieszkania poza terytorium państwa, w którym znajduje się instytucja będąca dłużnikiem. Takie przepisy muszą być proporcjonalne, pozbawione jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na przynależność państwową i zgodne z zasadami niniejszej decyzji. O przepisach tych powiadamia się Radę Stabilizacji i Stowarzyszenia.

Artykuł 6

Kontrole administracyjne i badania lekarskie

1. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do osób, o których mowa w art. 2 i które korzystają ze świadczeń podlegających przeniesieniu, o których mowa w art. 1 ust. 1 lit. i), jak również do instytucji odpowiedzialnych za wykonywanie niniejszej decyzji.
2. W przypadku gdy osoba otrzymująca lub ubiegająca się o świadczenia lub członek jej rodziny mają miejsce pobytu lub zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, podczas gdy instytucja będąca dłużnikiem znajduje się w Czarnogórze, lub w przypadku gdy osoba taka ma miejsce pobytu lub zamieszkania w Czarnogórze, podczas gdy instytucja będąca dłużnikiem znajduje się w państwie członkowskim, na wniosek tej instytucji badania lekarskie przeprowadza instytucja miejsca pobytu lub zamieszkania beneficjenta zgodnie z procedurami określonymi w ustawodawstwie stosowanym przez tę instytucję.

Instytucja będąca dłużnikiem powiadamia instytucję miejsca pobytu lub zamieszkania o wszelkich szczególnych wymogach, których w razie konieczności

należy przestrzegać, a także o elementach, które mają wejść w zakres badania lekarskiego.

Instytucja miejsca pobytu lub zamieszkania przekazuje instytucji będącej dłużnikiem, która wystąpiła z wnioskiem o przeprowadzenie badania lekarskiego, sprawozdanie z tego badania.

Instytucja będąca dłużnikiem zastrzega sobie prawo do zlecenia przeprowadzenia badania beneficjenta przez wskazanego przez nią lekarza na terytorium, na którym przebywa osoba otrzymująca lub ubiegająca się o świadczenie, lub w państwie, w którym znajduje się instytucja będąca dłużnikiem. Beneficjenta można wezwać do powrotu do państwa członkowskiego instytucji będącej dłużnikiem tylko wtedy, gdy jest on w stanie odbyć taką podróż bez uszczerbku na zdrowiu, a koszty podróży i zakwaterowania ponosi instytucja będąca dłużnikiem.

3. W przypadku gdy osoba otrzymująca lub ubiegająca się o świadczenia lub członek jej rodziny mają miejsce pobytu lub zamieszkania na terytorium danego państwa członkowskiego, podczas gdy instytucja będąca dłużnikiem znajduje się w Czarnogórze, lub w przypadku gdy osoba taka ma miejsce pobytu lub zamieszkania w Czarnogórze, podczas gdy instytucja będąca dłużnikiem znajduje się w państwie członkowskim, na wniosek tej instytucji kontrolę administracyjną przeprowadza instytucja miejsca pobytu lub zamieszkania beneficjenta.

Instytucja miejsca pobytu lub zamieszkania przekazuje instytucji będącej dłużnikiem, która wystąpiła z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli administracyjnej, sprawozdanie z tej kontroli.

Instytucja będąca dłużnikiem zastrzega sobie prawo zlecenia przeprowadzenia badania sytuacji beneficjenta wybranemu przez siebie specjalście. Beneficjenta można wezwać do powrotu do państwa członkowskiego instytucji będącej dłużnikiem tylko wtedy, gdy jest on w stanie odbyć taką podróż bez uszczerbku na zdrowiu, a koszty podróży i zakwaterowania ponosi instytucja będąca dłużnikiem.

4. Jedno państwo członkowskie lub większa ich liczba oraz Czarnogóra mogą ustalić inne przepisy administracyjne, pod warunkiem że poinformują o tym Radę Stabilizacji i Stowarzyszenia.
5. W drodze wyjątku od zasady nieodpłatności wzajemnej pomocy administracyjnej określonej w art. 5 ust. 2 niniejszej decyzji, rzeczywista kwota wydatków poniesionych na kontrole, o których mowa w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, zwracana jest przez instytucję będącą dłużnikiem, która wystąpiła o przeprowadzenie takich kontroli, instytucji, do której wystąpiono o ich przeprowadzenie.

Artykuł 7

Stosowanie artykułu 129 układu

Artykuł 129 układu stosuje się w przypadku, gdy jedna ze stron uzna, że druga strona nie wypełniła zobowiązań ustalonych w art. 5 i 6.

Artykuł 8

Przepisy szczególne dotyczące stosowania ustawodawstwa Czarnogóry

Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia może w razie potrzeby ustanawiać w załączniku II przepisy szczególne dotyczące stosowania ustawodawstwa Czarnogóry.

Artykuł 9

Procedury administracyjne wynikające z istniejących umów dwustronnych

Procedury administracyjne zawarte w istniejących umowach dwustronnych między danym państwem członkowskim a Czarnogórą mogą nadal obowiązywać pod warunkiem, że nie wpływają one niekorzystnie na określone w niniejszej decyzji prawa lub obowiązki zainteresowanych osób.

Artykuł 10

Umowy uzupełniające procedury wykonania niniejszej decyzji

Jedno państwo członkowskie lub większa ich liczba oraz Czarnogóra mogą zawrzeć umowy, których celem jest uzupełnienie procedur administracyjnych służących wykonywaniu niniejszej decyzji, zwłaszcza w odniesieniu do zapobiegania oszustwom i błędom oraz ich zwalczania.

CZEŚĆ IV

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 11

Przepisy przejściowe

1. Niniejsza decyzja nie daje podstawy do nabycia jakichkolwiek praw za okres poprzedzający jej wejście w życie.
2. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 1 nabycie prawa na mocy niniejszej decyzji następuje nawet jeżeli prawo to odnosi się do zdarzenia, które miało miejsce przed datą jej wejścia w życie.
3. Każde świadczenie, którego nie przyznano lub które zawieszono ze względu na obywatelstwo lub miejsce zamieszkania zainteresowanej osoby, podlega, na jej wniosek, przyznaniu lub przywróceniu od daty wejścia w życie niniejszej decyzji, o ile prawa, za które uprzednio zostały przyznane świadczenia, nie stanowiły podstawy do płatności w formie zryczałtowanej.

4. W przypadku złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 3, w ciągu dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszej decyzji prawa nabyte zgodnie z niniejszą decyzją stają się skuteczne od daty wejścia w życie niniejszej decyzji w życie i wykluczone jest powoływanie się w odniesieniu do zainteresowanych osób na przepisy ustawodawstwa państw członkowskich lub Czarnogóry dotyczące utraty lub przedawnienia praw.
5. W przypadku złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 3, po upływie dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszej decyzji prawa, które nie uległy utracie lub przedawnieniu, stają się skuteczne od daty złożenia wniosku, z wyjątkiem przypadków gdy przepisy ustawodawstwa jednego z państw członkowskich lub Czarnogóry są bardziej korzystne.

Artykuł 12

Załączniki do niniejszej decyzji

1. Załączniki do niniejszej decyzji stanowią jej integralną część.
2. Na wniosek Czarnogóry lub Unii Europejskiej załączniki mogą zostać zmienione decyzją Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia.

Artykuł 13

Wejście w życie

Niniejsza decyzja wchodzi w życie następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Rady ds. Stabilizacji i Stowarzyszenia ...

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

**WYKAZ CZARNOGÓRSKICH SPECJALNYCH NIESKŁADKOWYCH
ŚWIADCZEŃ PIENIĘŻNYCH**

ZAŁĄCZNIK II

**PRZEPISY SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE STOSOWANIA USTAWODAWSTWA
CZARNOGÓRY**